

ORDENANÇA MUNICIPAL

DE CAMINS RURALS

Publicada en el BOPV núm. 273, de 15 de novembre de 1989

Fins fa molt de temps, la regulació dels camins rurals se'n trobava dispersa en una sèrie d'envellides disposicions que no oferien solució adient per a la problemàtica que sol genera-se al voltant dels mateixos.

Així, quant a antecedents legislatius, ens podem referir a la Llei i Reglament de Camins Locals i Comarcals d'abril de 1848, a la Llei de Carreteres de 4 de maig de 1877, a una altra Llei de 30 de juliol de 1904 i el seu Reglament de 16 de maig de 1905, a la de 29 de juliol de 1911 i Reglament de 23 de juliol de 1912 i a l'Estatut Provincial de Vies i Obres de 15 de juliol de 1925.

La pertinença dels camins als Ajuntaments i les competències que sobre els mateixos ostenten els municipis han tingut un esment constant en la legislació dl Règim Local. Prenguem com a exemples l'article 72 de la Llei Municipal de 2 d'octubre de 1877, el 150.7 de l'Estatut Municipal de 8 de març de 1.924, el 102 de la Llei Municipal de 31 d'octubre de 1.935 i el 101.2-a) Llei de Règim Local de 24 de juny de 1.955. Fins i tot la legislació urbanística conté alguna referència molt expressiva: «Les vies rurals que s'hi troben compreses en la superfície delimitada (de polígons o Unitats d'Actuació) s'entendran de propietat municipal, excepte prova en contrari» (article 136,2 del derogat Text Refós de la Llei del Sòl, de 1.976).

Tanmateix, al llarg d'un dilatat període de temps l'exercici d'aquestes competències ha estat vacil·lant, acabant, de fet, amb l'assumpció efectiva de l'administració i policia de camins per part de les Cambres Agràries Locals. Encara que en l'article 18 de la Llei de Comunitats de Llaureadors de 8 de juny de 1.898 disposava que les seues competències quant a camins rurals i veïnals serien les que expressament els conferien els Ajuntaments, i als mateixos termes es pronunciava l'article 145 de l'Ordenança General de 23 de març de 1.945, les Cambres Sindicals Agràries, successores de les Germandats de Llaureadors i Ramaders en virtut del Decret de 2-10-77 (Disposició Final 1ª), s'arrogaren un paper d'absolut protagonisme, a sovint sense mitjançar cap mena de resolució municipal. Abans de la promulgació de la Llei 33/86, de Règim Jurídic de les Cambres, el qual inicià el procés de desmantellament de les Locals, l'Ajuntament de Simat adoptà mesures tendents a recuperar la gestió dels camins. En aquesta direcció es mouen els acords de 3 de juny de 1.983 i, sobretot, el de 17 de desembre de 1.985 en el qual, tras requerir la Cambra perquè acreditara l'autorització o el títol competencial que n'ostentava sobre les vies rurals, es va decidir recobrar la seua tinença i administració.

La Guarderia Rural, que en alguns aspectes està íntimament connectada amb aquesta matèria, segueix una evolució pareguda. Es va atribuir a les Comunitats de Llaureadors per Llei de 1.808, es traslladà a les Germandats del Camp (l'ordenació de la qual va tindre lloc en 1.944) i finalment, per obra i gràcia de les pressions dels sindicats verticals, l'exercici d'aquesta competència per part de la Germandat de Llaureadors i Ramaders anà prenent cos a partir de la Llei de Bases de Règim Local de 1.945.

L'actual bloc normatiu engega amb la Llei 7/85, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim Local, l'article 25.2-d) de la qual reserva al municipi l'exercici de competències en matèria de

«conservació de camins i vies rurals», que s'exercirà en els termes que dispose la legislació de l'Estat i de les Comunitats Autònomes.

L'article 74 del Text refós de les disposicions legals vigents en matèria de Règim Local, aprovat per R.D. Legislatiu 781/86, de 18 d'abril, els enquadra entre els béns d'ús i domini públic. En idèntic sentit es pronuncia l'article 344 del Codi Civil i l'article 3er. del Reglament de Béns de les Entitats Locals, R.D. 1372/86, de 13 de juny. Per aquests, té l'ordenament jurídic reservades una sèrie de prerrogatives: en són inalienables, inembargables i imprescriptibles, el titular ostenta la potestat de delimitació i de recuperar d'ofici la seua possessió en qualsevol moment.

La novetat més apreciable que s'introdueix respecte de la legislació precedent (particularment el Reglament de Béns aprovat per Decret de 27 de maig de 1.952) és la inclusió en l'Inventari de les vies públiques, cosa que sens dubte constitueix una garantia de protecció en crear-se una base documental que recopile aquells béns als quals es pot aplicar, en el seu cas, els mecanismes de protecció esmentats.

La manca d'una regulació sistemàtica a la qual abans s'al·ludia es trenca d'alguna manera amb la Llei 6/91, de 27 de març, de Carreteres de la Comunitat Valenciana, l'article 3.1-b) de la qual inclou en l'àmbit d'aplicació els camins de domini públic aptes pel trànsit rodat. Alhora s'estableix (art. 4) que la xarxa de camins formen part del sistema viari de la Comunitat Valenciana. Aquest s'haurà de concretar mitjançant l'elaboració d'un catàleg segons el previst a l'article 6. A més, s'hi atribueixen als titulars de les vies les competències inherents a la seua gestió (articles 12 i 13) i -qüestió de suma importància- es regula el procediment sancionador i l'import de les multes a imposar per a combatre eventuais infraccions als seus preceptes.

Ara bé, si dèiem abans que l'àmbit d'aplicació de la Llei es limita a aquelles vies aptes pel trànsit rodat, cal revisar el concepte de camí rural en el sentit tal que li ha donat la jurisprudència en pronunciar-s'hi sobre el tema. No podem doncs, deixar de fer esment d'algunes sentències del Tribunal Suprem que posen de manifest la necessitat de fer extensiva a altres la protecció municipal:

- Aquestes vies públiques menors, de caràcter rudimentari i el traçat de les quals s'ajusta a la configuració del terreny, mancats de paviment i originats pel trànsit espontani i reiterat dels veïns i per comunicar nuclis urbans o simplement zones de conreu, no poden ser exclosos de la protecció que l'ordenament jurídic-administratiu atorga als altres, una vegada comprovada la seua existència i ús comunal interessat, i que no és lícit ni permisible restringir el seu ús ni dificultar-lo, col·locant obstacles sense perjudici que l'amplària real pugua ser determinada al seu expedient de delimitació que davant l'Ajuntament pugua instar-s'hi (Ss.T.S. 30-10-76, Az. 881;28-4-60, Az.2.118; 10-12-63, Az.5.286).

- Perquè un camí rural siga de domini públic no és necessari que aquesta via tinga, pel seu origen i condicions de sosteniment, les característiques d'una obra pública, a la qual s'haja d'aplicar l'especial legislació sobre carreteres o camins veïnals; s'ha provat un ús públic immemorial, i no es justifica el caire o condició de privat (s.3-7-61, Az.2.984).

-Per al caràcter públic d'un camí rural no és necessari que tinga pel seu origen i condicions les característiques pròpies assignades a les carreteres i camins públics en general, és suficient que siguen d'ús públic i la seua conservació i policia competència municipal. No en són prescriptibles ni alienables (S. 5-1-71, Az. 114).

En conclusió, els abundants conflictes que es subsciten al voltant dels camins rurals i les agressions de les quals han estat objecte, evidencien la necessitat de dispensar-les una especial protecció, en absència de regulació específica per part del plantejament urbanístic i davant la parquedat i obsolescència de la norma 2.1.1.1.g) de les Subsidiàries i complementàries d'àmbit provincial de 24-6-75.

Es per això, que fent ús de la potestat reglamentària que als municipis atribueix l'article 4.1-a) de la Llei 7/85, de 2 d'abril i el 55 del text refós de les disposicions legals vigents en matèria de Règim Local, davant la possibilitat d'intervindre en l'actuació dels administrats mitjançant la promulgació d'Ordenances, prevista als articles 5-a) i 7-1 del Reglament de Serveis de les Corporacions Locals, i en el desenrotllament de les competències que en matèria de camins rurals el reserva la Llei 6/91, de 27 de març, de Carreteres de la Comunitat Valenciana, l'Ajuntament de Simat dicta les normes següents:

Article 1er.- ÀMBIT D'APLICACIÓ

1 . - Són camins rurals les vies de comunicació en sòl rústic aptes pel trànsit rodat i que per la seua possessió immemorial apareguen així inventariades; es classifiquen en dues categories, segons la seua importància, tal com s'hi recull a l'annex I, susceptibles de ser modificades per acord plenari.

2 . - Podran també gaudir de la cobertura que se'ls dispensa als camins rurals aquelles altres vies que manquen de pavimentat i no estiguen incorporades a l'Inventari General de Béns i Drets de la Corporació sempre que, mitjançant expedient instruït a l'efecte, s'acredite un ús públic inveterat.

Article 2n.- RÈGIM JURÍDIC

Els camins rurals són béns d'ús i domini públic, inalienables, inembargables, imprescriptibles i no subjectes a cap mena de tribut. La seua conservació i policia és competència de l'Ajuntament i com a tals béns demaniaus es regiran:

- a) Per la legislació bàsica de l'Estat en matèria de Règim local.
- b) Per la legislació bàsica de l'Estat reguladora del règim jurídic dels béns de les Administracions Públiques.
- c) Per la legislació que a l'àmbit de les seues competències dicte la Comunitat Autònoma.
- d) Per la legislació no bàsica de l'Estat en matèria de règim local i béns públics.
- e) Per les presents ordenances.
- f) Supletòriament, per la resta de normes dels ordenaments jurídics, administratiu i civil.

Article 3er.- PROJECTES

Per a l'execució i desenvolupament de les vies rústiques s'elaboraran projectes de conformitat amb allò establert als articles 20 i 21 de la Llei 6/91 de Carreteres de la Generalitat Valenciana. La seua aprovació durà aparellada la declaració d'utilitat pública i necessitat d'ocupació dels béns i drets corresponents a les finalitats d'expropiació, d'ocupació temporal o d'imposició o modificació de servituds.

Article 4t.- ZONES DE CAMINS RURALS

Amb la finalitat de garantir les condicions d'accessibilitat i trànsit per la xarxa de camins municipals i d'impedir que es produeixen activitats a les seues immediacions que pertorben la seguretat o que puguen limitar les seues possibilitats de creixement futur, s'hi estableixen les zones següents(annex II):

- 1.-Zona de domini públic.

2.-Zona de protecció.

Article 5é.- ZONA DE DOMINI PÚBLIC

Es constitueix per la via pública pròpiament dita, per la seua calçada i, si s'escau, cunetes, segons les característiques que, quant a amplària i tipus de paviments, especifique l'oportú seient de l'Inventari General de Béns i Drets o el projecte de construcció.

Article 6é.- ZONA DE PROTECCIÓ

1.- A ambdós marges dels camins, i amb l'amplitud que es considere necessària en cada cas, es fixarà una zona de protecció per tal de garantir la seguretat vial impedit-ne actuacions que puguen posar-la en perill, assegurar la disponibilitat de terrenys per la realització d'activitats de manteniment de les vies o instal·lacions de serveis annexos, així com per a protegir els usos circumdants de l'impacte negatiu de les vies.

2.- En defecte de projecte que senyale l'amplària d'aquesta zona o quan les determinacions d'aquest no la reculla, s'entendrà que abraça l'espai comprés entre la zona de domini públic i dues línies amidades sobre un plànol de projecció horitzontal, a una distància de tretze metres des de l'eix de la calçada.

Article 7é. LIMITACIONS D'US EN LA ZONA DE PROTECCIÓ

1.- En la zona de protecció no podran realitzar-s'hi obres ni es permetran més usos que aquells que siguen compatibles amb la seguretat vial (annex III). No s'hi admet a aquesta zona la nova construcció de cap mena d'edificació.

2.- En les construccions i instal·lacions que ja n'hi ha es podran realitzar obres de reparació o millora, sempre que no comporten augment de volum i que l'increment de valor que comporte no es pugua tindre en compte a efectes expropiatoris. Els edificis i instal·lacions existents a l'interior de les zones de protecció delimitades, d'acord amb el que preveu aquesta ordenança, tindran la consideració de fora d'ordenació, als efectes que hi preveu la legislació urbanística.

3.- En les zones de protecció es podran realitzar sense autorització prèvia conreus ordinaris i plantacions d'arbustos o arbres de port mitjà, mentre es garantisquen les condicions funcionals i de seguretat de la via.

En tot cas, s'hi estarà als usos i costums de la localitat, cosa per la qual als conreus tradicionals d'agris s'hi observarà una separació de 2'5 metres que s'haurà de col·locar a les distàncies que hi fixa l'apartat següent:

1. - Es podran realitzar, prèvia l'autorització corresponent, les següents instal·lacions i usos vinculats a les explotacions agrícoles:

a) Séquies i instal·lacions per a reg.

b) Tancat de parcel·les amb les característiques següents: mur d'obra d'una alçada màxima d'1 metre amidat des de la rasant de la parcel·la, i 1,5 metres de malla o gelosia metàl·lica, o bé malla de 2,5 metres sense mur de recolzament. El tancat en terreny amb pendent s'efectuarà en trams d'un màxim de 20 metres i amb medició de l'alçada des del punt mig de cada tram (annex IV).

c) Construccions de marges i ribassos.

Les obres compreses als apartats b) i c) anteriors, s'hauran de situar, com a mínim, a una distància de 3,5 metres de l'eix als camins de primera categoria, de 2,5 als de segona i de 2 metres en les senderes (annex III). A més d'aquestes limitacions, la llicència podrà imposar la construcció en xamfrà en les cruïlles quan les exigències de la circulació rodada, segons l'angle d'intersecció, ho faci aconsellable.

5.-Igualment podran emplaçar-se a les zones de protecció dels pals per a l'estesa aèria de cables, cosa per a la qual s'haurà d'obtenir la necessària autorització que s'atorgarà imposant-ne una separació a l'eix del camí de 4,5 metres i a 1 metre de l'aresta exterior de la cuneta, si escau. En el cas que l'estesa hagués de volar sobre el traçat de la via ho farà sempre a una altura mínima de 5 metres.

Article 8d.- AUTORITZACIONS

1.- Qualsevol obra o instal·lació que s'haja de realitzar a les zones de protecció estaran subjectes a la preceptiva llicència urbanística, la qual s'atorgarà amb observança dels condicionaments establerts a l'article anterior.

2.- L'obertura de rases als camins requerirà, a més d'assegurar-se la circulació mentre duren les obres, la constitució de fiança per import suficient per a garantir la seua reposició.

3.- Seran nul·les de ple dret les llicències i autoritzacions administratives de qualsevol tipus concedides en contra d'allò disposat en aquesta Ordenança i normativa sobre béns de les entitats locals i legislació de carreteres, que hi resulten d'aplicació.

Article 9é.- RECUPERACIÓ

1.- L'Ajuntament hi podrà recuperar per si mateix, en qualsevol temps, la tinença dels camins total o parcialment ocupats o sobre els que s'haja realitzat, a la seua zona de domini públic, qualsevol actuació pels particulars que pertorbe el seu ús normal. Contra aquesta recuperació no s'hi admeten interdictes.

2.- El procediment per a la recuperació en via administrativa de la possessió es podrà iniciar d'ofici o per denúncia i requerirà acord previ de la Corporació, al qual s'hi adjuntaran els documents acreditatius de la possessió, tret que es tracte de repel·lir usurpacions recents. Tal acord es podrà fer efectiu amb els mitjans compulsatoris legalment admesos.

Article 10.- INVESTIGACIÓ I DELIMITACIÓ

1.- L'Ajuntament té la facultat d'investigar la situació de camins que s'hi presuman de la seua titularitat, sempre que aquesta no hi conste, per tal de delimitar-la. L'exercici d'aquesta acció podrà iniciar-se d'ofici o per denúncia dels particulars.

2.- Així mateix, podrà promoure i executar la delimitació amb els béns dels particulars, els límits dels quals aparegueren imprecisos o sobre els que hi hagués indicis d'usurpació. La delimitació consistirà en practicar les operacions tècniques de comprovació i, si es caus, de rectificació, de situacions jurídiques plenament acreditades. Aquestes operacions tindran per objecte delimitar el camí i declarar provisionalment la possessió de fet sobre la part controvertida.

Article 11.- DESAFECTACIÓ

1.- L'alteració de la qualificació jurídica dels camins rurals requereix expedient en el qual s'acrediten la seua oportunitat i legalitat o la conveniència de modificació del traçat i que s'hauria de resoldre, prèvia informació pública durant un mes, amb el vot favorable de la majoria absoluta legal dels membres de la Corporació.

2.- No obstant això, l'alteració es produeix automàticament en el supòsit d'aprovar-s'hi definitivament plans d'ordenació urbana i projectes d'obres o serveis els quals incloguen en el seu àmbit el traçat del camí a desafectar.

Article 12.-INFRACCIONS

1.-Són infraccions lleus:

a) Realitzar obres, instal·lacions o actuacions de qualsevol tipus a les zones de domini públic i protecció, dutes a terme sense les autoritzacions que es requereixen, quan aquelles puguen ser objecte de legalització posterior, o incomplir alguna de les prescripcions imposades en les autoritzacions atorgades.

b) Col·locar, abocar, llençar o abandonar dins de la zona de domini públic objectes o materials de qualsevol naturalesa.

2.- Són infraccions greus:

a) Realitzar obres, instal·lacions o actuacions de qualsevol tipus en les zones de domini públic i protecció quan no puguen ser objecte d'autorització.

b) Deteriorar qualsevol element de la via pública directament relacionat amb la seguretat de la circulació o modificar intencionadament les seues característiques o situació.

c) Realitzar a la zona de domini públic cruïlles aèries o subterrànies sense la pertinent autorització o sense atènyer-se a les condicions de l'autorització atorgada.

d) Les qualificades com a lleus quan hi hagués reincidència.

3. - Són infraccions molt greus:

a) Realitzar obres, instal·lacions o actuacions de qualsevol tipus a les zones de domini públic i protecció no autoritzables que originen situacions de risc greu per la seguretat vial.

b) Les qualificades com a greus quan hi hagués reincidència.

4. - Les infraccions greus i molt greus prescriuran als quatre anys de la terminació dels actes que les motiven i les lleus a l'any.

Article 13.- CONSEQÜÈNCIES DE LES INFRACCIONS

La comissió de infraccions donarà lloc a l'adopció de les següents mesures:

- 1.- Paralització immediata de l'obra o actuació, amb requeriment al responsable perquè el termini de quinze dies sol·licite l'autorització oportuna.
- 2.- Obertura d'expedient sancionador.
- 3.- Reposició de les coses al seu estat anterior.
- 4.- Indemnització pels danys i perjudicis que l'obra o actuació haja pogut ocasionar.

Article 14.- IMPOSICIÓ DE SANCIONS

1.- Les infraccions previstes en aquesta Ordenança seran sancionades amb multes, establertes d'acord amb el següent:

- a) Infraccions lleus: multes entre 5.000 i 50.000 PTA.
- b) Infraccions greus: multes entre 50.001 i 200.000 PTA.
- c) Infraccions molt greus: multes entre 200.001 i 2.000.000 PTA.

2.- La quantia de la sanció s'hi graduarà en funció de la transcendència de l'actuació i del dany ocasionat i la seua imposició serà independent de l'obligació d'indemnitzar els danys i perjudicis causats i de reposar les coses al seu estat anterior.

3.- La competència per imposar sancions correspondrà a l'Alcalde, llevat del cas de les infraccions molt greus on l'expedient s'alçarà al Director General d'Obres Públiques de la Generalitat Valenciana.

4.- La tramitació dels expedients disciplinaris es realitzarà d'acord amb el previst al R.D. 1398/93, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora.

DILIGENCIA.- Per fer constar que aquesta Ordenança de Camins Rurals Municipals fou aprovada per la Corporació Municipal en la seua passada sessió de data 27 de maig de 1.996. Certifique.

En Simat de la Valldigna, a 28 de maig de 1.996.

EL SECRETARI,

ANNEX I. Classificació de Camins Rurals

Camins de Primera Categoria

- Camí de la Carretera de Barx a la Font Tarda.
- De la Cooperativa al Raconet.
- Del carrer de Barx a la Font Tarda
- De Mitja Horta
- De Malet
- De la Font d'Agost fins al camí que puja al Pla de Mula
- Del Bol·lot (des del camí de Baix Casa, donant la volta fins la Serrería)
- De Baix Casa
- De l'Ermita al Camí de Barx (Pla de Corral)
- Del Piquet (de la Fonteta del Ballaor al Camí dels Corral)
- De l'Ermita, 5 germanes, al Pla

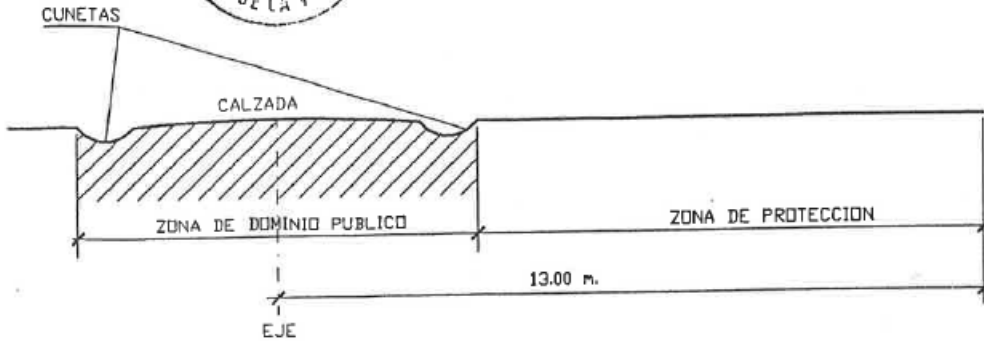
Camins de Segona Categoria

- De la Font Tarda al de Mitja Horta.
- De la Font Tarda al de Mitja Horta (2n)
- Del Pont de Cabanya al de Mitja Horta
- De la Mitja Horta a les Escombraries
- De l'Alquenència
- De la Mitja Horta a l'Alquenència
- De la Mitja Horta al Fons del Riu
- De la Mitja Horta a la Fonteta Barceló
- Del Rabalet a la carretera de Barx
- De la Vaca
- De la Font d'Agost des del Pla de Mula
- De la Mosaira
- De l'Espí
- Del Barranc del Llup
- De Corralets de Malet

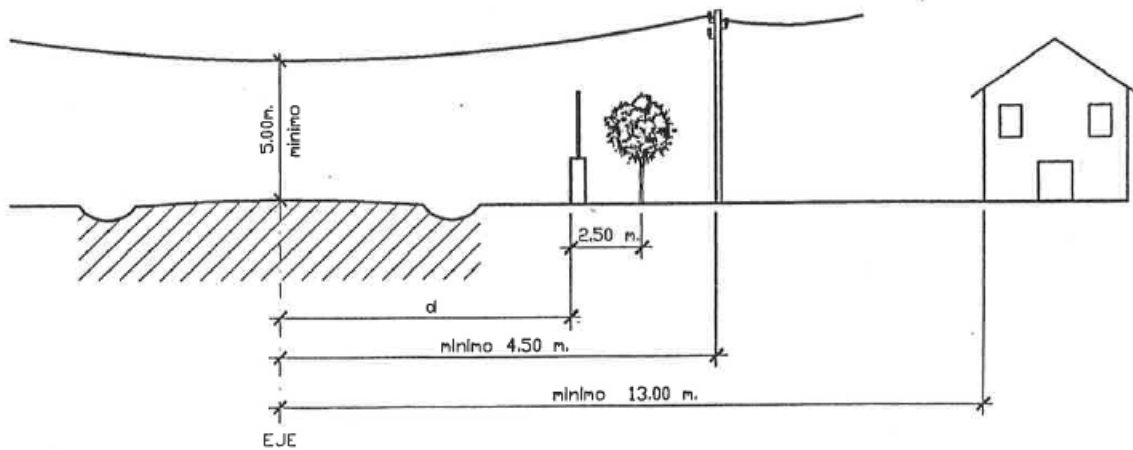
- De Cuaita
- Del Barranc de Les Cisternes
- Dels Obrers
- De la Catallina
- De la Fonteta del Xarrero
- Del Corral del tio Ximo a la Cova Baleta
- De la Cova Baleta al Camí de Malet
- Del Bol·lot(del Bol·lot a la Depuradora)
- Del Bol·lot (del Bol·lot al camí de Baix Casa)
- Del Pla (de la Serreria al Rajolar)
- Del Pla (al de Malet)
- Del Pla (de Baix)
- Del Racó dels Surdos (Pla de Corrals)
- La resta de camins del Pla de Corrals

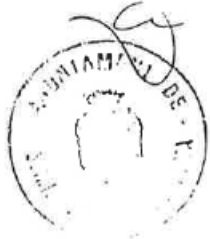
ANEXO II
ZONA DE CAMINOS RURALES

ANEXO III
LIMITACIONES DE USO EN LA LINEA DE PROTECCION

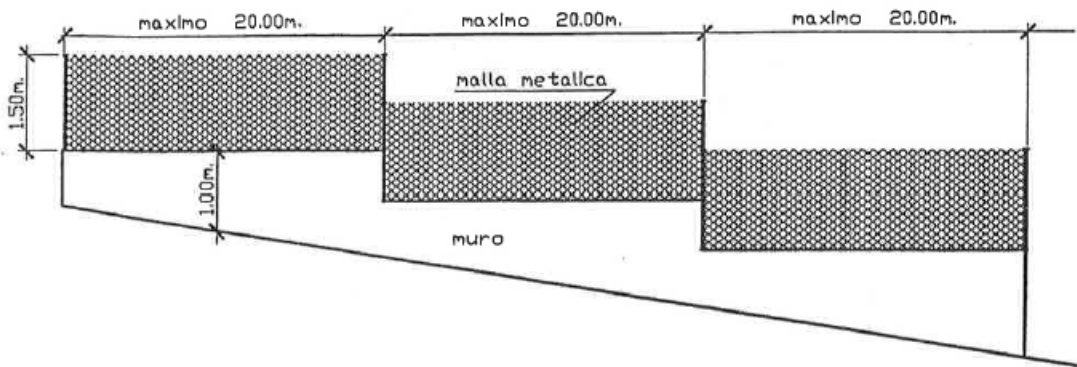

- Distancia minima de 3.5m. caminos de 1a categoria
- d) Distancia minima de 2.5m. caminos de 2a categoria
- Distancia minima de 2m. Sendas

ANEXO IV
VALLAS

VALLADO EN TERRENO CON PENDIENTE

DIMENSIONES

